

(א) [פסחדין 66, פס 1];
(ב) [אסתר 4, פס 1];

גליון הש"ם

גמ' עבד שקנה נכסים.
על זה ע"א רש"י ד"ה
והוה נכס:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר ליה ההוא
קני ליה: (ב) שם כיון
לדמיה ליה בת מלכים
(ג) מדינת סאול:
(ד) רש"י ד"ה שמש' סופר
והי' עד עצרה כורס וכו'
מכאן שטע' הורבא בסדר
עולם שבני המן כתבו
שונה המ"ד: (ה) ד"ה
מלמד שטע' הורבא וכו' מריבו
דבר זה חלף למד
שהיה לה לומר המן
הרע הזה אלא שהיה
רוצה לומר על
אחשוורוש איש נר
ואחי ועל המן הרע
הוא: (ו) תיוב' ד"ה ומי
וכי' מל פריש' ג"כ פי'
הכר הוא ס' מנה ושל
קטש ק"י מנה והמנה
כ"ה טעמ' והמן נתן
עשרת אלפים ככות של
חול חס' ה' אלפים על
קטש והמלכות השקל על
מ"ר חלף משנה אחת עולה
מאת סכר על קטש וימי
שמיתו ענינים שנה ונפש
כ' ומעלה נתנו כורס ונפש
והמן נתן כדע' ממשיח' שנה
בעד מ"ר חלף:

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

טז.

תורה אור השלם

1. ויאמר המלך מה
נעשה וקר וגדולה
למורדכי על זה ויאמר
נעדי המלך משרתי
לא נעשה עמו דבר:

אסתר ו 1
2. ויאמר המלך מי
בחדר והמן בא לחצר
בית המלך התיצנה
לאמר למלך לתלות את
מרדכי על העץ אשר
הכין לו: אסתר ו 1
3. ויאמר המלך
להמן מחר קח את
הקבוש ואת הסוס
כאשר דברת ועשה כן
למרדכי היהודי והישב
לשער המלך אל תפל
דבר מכל אשר דברת:

אסתר ו 1
4. וישק המן את הלבוש
ואת הסוס וילבש את
מרדכי ויפרידו ברוב
העיר ויקרא לפניו נכה
יעשה לאיש אשר המלך
תפץ ביקור: אסתר ו 1
5. בנפל אויבך אל
תשחך ובקשלו אלי יגל
משיכי בו י'
6. אשר יקרא שמיאל מי
בכוח עש נשבע בני
מגן עזרך ואשר דבר
באזניך ויפחשו איניק
לך ואתה לך במויתמי
הדור: בדעים לג כט
7. וישב מרדכי אל שער
המלך והמן נחת אל
ביתו אבל וחפיו ראש:

אסתר ו 1
8. ויטפר המן לנש
אשתו ולכל אהובי את
כל אשר קרה ויאמר
לו תבמי ונרש אשתו
אם מורע תקדתי
מרדכי אשר החלות
לנפל לפניו לא תוכל
לו כי נפל תפול לפני:
אסתר ו 1
9. יהודה אתה יודוך
איך ידך בערך איניק
ישתדוד לך בני אביך:

בראשית מט ח
10. לפני אפרים ובנימין
ומנשה עורדה את
גבורתך ולכה לישעיה
לנב: תהלים פ ג

11. עתים מדברים
עמו וקריסי המלך
הגיטי ויבדלו להביא
את המן אל המושבה
אשר עשתה אסתר:

אסתר ו 1
12. כי נמכרו אני ועמי
להשמד לחרוג ולאבד
ואלו לעבדים ולשפחות
נמכרנו החרשתי כי אין
הצד שנה בנזק המלך:

אסתר ו 1
13. ויאמר המלך
אחשוורוש ויאמר
לאסתר המלכה מי הוא
זה ואי זה הוא אשר
מלאו לבו לעשות כן:

אסתר ו 1
14. ותאמר אסתר איש
צר ואויב המן הרע הזה
והמן נבעת מלפני המלך
והמלכה: אסתר ו 1
15. והמלך קם
בתמוני ממשלת המן אל
גנת הביתן והמן עמד
לבקש על נפשו מאסתר
כי ראה כי
כלתה אליו הרעה מאת
המלך: והמלך שב

שמשי' סופר המלך שונא ישראל היה ומימות כורס היה כמו שנאמר בספר עזרא (פרק ד) שכתב שטנה על צנין הצית עד (א) שזכר כורס וציתו ורץ צימי אחשוורוש עשה כן שנאמר (ס) ובמלכות אחשוורוש נתחלת מלכותו כתבו שטנה: לו ספון. לנורח ענמו: דיסקרסא. כפר: נהר. ליעול מכס: לרצון. תלמודיו: הלכות קמילה. דורס צנינוני של יום ושעה עשר צניסן היה הוא יום טנופת העומר: ואשכול למוזיא. וטולו שער: אסרסינהו. ומה עליהן להצדיקין: אומני. ספרים: זוזא. זוג של ספרים ענין מספרים:

שמשי' מוחך וגבריא' כותב אמר רבי אסי דרש ר' שילא איש כפר תמורתא ומה כתב שלמטה שלכותן של ישראל אינו נמחק כתב שלמעלה לא כל שכן¹ לא נעשה עמו דבר אמר רבא לא מפני שאוהבין את מרדכי אלא מפני ששונאים את המן² הכין לו תנא לו הכין³ ועשה כן למרדכי אמר ליה מנו מרדכי אמר ליה³ היהודי אמר ליה טובא מרדכי איכא ביהודאי אמר ליה³ היושב בשער המלך אמר ליה (ב) סגי ליה בחד דיסקרסא אי נמו בחד נהרא אמר ליה הא נמי הב ליה אל תפל דבר מכל אשר דברת⁴ ויקח המן את הלבוש ואת הסוס אזל אשכחיה דיתבי רבנן קמיה ומחוי להו הלכות קמיה לרבנן כיון דחזייה מרדכי דאפיק לקבליה וסוסייה מיוחד בידיה מירתת אמר להו לרבנן האי רשיעא למיקמל נפשי קא אתי זילו מקמיה די לא תכוו בגחלתו בההיא שעתא נתעטף מרדכי וקם ליה לצלותא אתא המן ויתבי ליה קמיהו ואורוך עד דסליק מרדכי לצלותיה אמר להו במאי עסקיתו אמרו ליה בזמן שבת המקדש קיים מאן דמגבד מנחה מייתי מלי קומציה דסולתא ומתכפר ליה אמר להו אתא מלי קומצי קמחא דידכו ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי אמר ליה רשע⁶ עבד שקנה נכסים עבד למי ונכסים למי אמר ליה קום לבוש הני מאני ורכוב האי סוסיא דבעי לך מלכא אמר ליה לא יכילנא עד דעיילנא לבי בני ואשכול למוזיא דלאו אורח ארעא לאשתמושי במאנא דמלכא הכי שררה אסתר ואסרתינהו וכווליהו בי בני ולכולהו אומני עייליה איהו לבי בני ואסחיה ואזיל ואייתי זוזא מביתיה וקא שקיל ביה מויה בהדי דקא שקיל ליה אינגד ואיתנח אמר ליה אמאי קא מיתנחת אמר ליה גברא דהוה חשיב ליה למלכא מכולהו ברבנוהו השתא לישוייה בלאני וספר אמר ליה רשע ולאן ספר של כפר קרצום היית תנא המן ספר של כפר קרצום היה עשרים ושתים שנה בתר דשקלינהו למוזיה לכשינהו למאניה אמר ליה סק ורכב אמר ליה לא יכילנא דכחישא חילאי מימי תעניתא גחין וסליק כי סליק בעט ביה אמר ליה לא כתיב לכו⁶ בנפל אויבך אל תשמח אמר ליה הני מילי בישראל אבל בדידכו כתיב⁶ ואתה על במויתמי תדרוך⁴ ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו כי הוה נקיט ואזיל בשבילא דבי המן חויתיה ברתייה דקיימא אינגרא סברה האי דרכיב אבוה והאי דמסגי קמיה מרדכי שקלה עציצא דבית הכסא ושדיתיה ארישא דאבוה דלי עיניה וחזת דאבוה הוא נפלה מאינגרא לארעא ומתה והיינו דכתיב⁷ וישב מרדכי אל שער המלך אמר רב ששת ששב לשקו ולתעניתו⁷ והמן נדחף אל ביתו אבל וחפיו ראש אבל על בתו וחפיו ראש על שאירע לו⁸ וייספר המן לזרש אשתו ולכל אהוביו וגו' קרי להו אוהוביו וקרי להו חכמיו אמר רבי יוחנן כל האומר דבר חכמה אפילו באומות העולם חכם⁸ אם מורע היהודים מרדכי וגו' אמרו ליה אי משאר שבטים קאתי יכלת ליה ואי משבט יהודה חכמין ואפרים ומנשה לא יכלת ליה יהודה דכתיב⁹ בדרך בערך אויבך אינך דכתיב בהו¹⁰ לפני אפרים ובנימין ומנשה עוררה את גבורתך⁸ כי נפל תפול לפני דרש ר' יהודה בר אלעאי שתי נפילות הללו למה אמרו לו אומה זו משולה לעפר ומשולה לכוכבים כשהן יורדין יורדין עד עפר וכשהן עולין עולין עד לכוכבים¹¹ וסריסי המלך הגיעו ויבהילו מלמד שהביאוהו בבהלה¹² כי נמכרנו אני ועמי וגו' כי אין הצד שוה בנוק המלך אמרה לו צד זה אינו שוה בנוק של מלך איקני בה בושתי וקטלה השתא איקני בידי ומכעי למקטלי¹³ ויאמר המלך אחשוורוש ויאמר לאסתר המלכה ויאמר למה לי אמר רבי אבהו בתחלה על ידי תורגמן כיון דאמרה ליה (ס) מדבית שאול קאתינא מיד ויאמר לאסתר המלכה: ¹⁴ ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה אמר ר' אלעזר מלמד שהיתה מחווה כלפי אחשוורוש ובא מלאך וספר ידה כלפי המן: ¹⁵ והמלך קם בחמתו וגו' ¹⁵ והמלך שב מגנת הביתן מקיש שיבה לקימה מה קימה בחימה אף שיבה בחימה דאזל ואשכח למלאכי השרת דאידימו ליה כגברי וקא עקרי לאילני דבוסתני ואמר להו מאי עובדיכו אמרו ליה דפקדינן המן אתה לביתיה והמן נופל על המטה נופל נפל מיבעי ליה אמר רבי אלעזר מלמד שבא מלאך והפילו עליה אמר ויי מביתא ויי מברא ¹⁵ ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית ¹⁶ ויאמר הרבונה וגו' אמר רבי אלעזר אף הרבונה רשע באותה עצה היה כיון שראה שלא נתקיימה הצלו מיד ברח והיינו דכתיב ¹⁷ וישלך עליו ולא יחמול מידו ברוח יברא ¹⁸ וחמת המלך שכבה שתי שכיבות העלו למה אחת של מלכו של עולם ואחת של אחשוורוש ואמרי לה אחת של אסתר ואחת של ושתי ¹⁹ לכלם נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימן נתן חמשי חליפות אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק יבשל

רחמי עשרה אלפי ככרי כספא. שמעתי ששטרה אלפי ככר כסף עולין חצי שקל לכל אחד מישראל שהיו שש מאות אלף כשיאלו ממלכים ואמר שיהיו לנחשורוש כל פדיונים (ה) ודוק ותשמח: זריך

מגנת הביתן אל בית משתה הין והמן נפל על המטה אשר אסתר עליה ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית הדיך? יצא מפי המלך ופי המן חפה אסתר ו 1 ח 16. ויאמר חרבוני אוקן מן הקריסים לפני המלך גם הדג העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר טוב על המלך עמד בבית המן גבה המשים אמה ויאמר המלך תלדו עליה: אסתר ו 1 ט 17. וישלך עליו ולא יחמול מידו ברוח יברא: איוב כו ככ 18. ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי וחמת המלך שכבה: אסתר ו 1 י 19. לבלים נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימן נתן שלש מאות כסף וחמש חליפות שמלות: בראשית מ כב